

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Відокремлений структурний підрозділ
«Педагогічний фаховий коледж
Львівського національного університету імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні циклової комісії фахових дисциплін
початкової освіти

(протокол № 1 від «30» 08 2023р.)

Голова циклової комісії Оксана СОБОЛЕВСЬКА

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АНАТОМІЯ, ФІЗІОЛОГІЯ І ГІГІЄНА
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»

Освітньо-професійний ступінь	«фаховий молодший бакалавр»
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Освітньо-професійна програма	Дошкільна освіта
Форма навчання	денна / заочна

**Силабус курсу «Анатомія, фізіологія і гігієна дітей дошкільного віку»
2023-2024 навчального року**

Назва курсу	«Анатомія, фізіологія і гігієна дітей дошкільного віку»
Адреса викладання курсу	вул. Антоновича, 16
Циклова комісія за якою закріплена дисципліна	Фахових дисциплін початкової освіти
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка, 012 Дошкільна освіта
Викладач курсу	Гриньо Людмила Ярославівна
Контактна інформація викладачів	lyudmyla.hryno@lnu.edu.ua ludmyla-grinyo@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	У день викладання курсу відповідно до розкладу (вул. Антоновича, 16, каб.14). Також проводяться онлайн консультації на платформі Microsoft Teams. Для погодження часу онлайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://pedcollege.lnu.edu.ua/course/anatomija-fiziologia-i-gigiena-ditey-doshkilnoho-viku-doshkilna-osvita
Інформація про курс	Нормативна навчальна дисципліна вивчається студентами І-го курсу, спеціальності 012 Дошкільна освіта впродовж першого семестру в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання про будову організму людини в різні періоди онтогенезу та сформувати комплекс оздоровчих і гігієнічних умінь та навичок. Курс спрямований на вивчення нервової, опорно-рухової, ендокринної, імунної, серцево-судинної, травної, дихальної, сечовидільної систем людського організму та їх вікові особливості.

<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Метою вивчення нормативної дисципліни є: формування знань про анатоμο-фізіологічні особливості організму людини в різні періоди онтогенезу, науково обґрунтувати заходи щодо збереження, зміцнення, розвитку і управління здоров'ям дітей дошкільного віку, створити стійку мотивацію щодо дбайливого ставлення до власного здоров'я, сформувати комплекс оздоровчих та гігієнічних умінь і навичок.</p> <p>Для досягнення мети визначаються такі цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення з загальним закономірностями росту та розвитку дітей та підлітків шкільного віку, віковою періодизацією та критичними періодами розвитку; - встановлення взаємозв'язку будови і функцій органів і систем органів організму людини; - ознайомлення з віковими фізіологічними процесами, що відбуваються в організмі дітей; - визначення факторів, які впливають на здоров'я: біологічні задатки і можливості, соціальне середовище, екологічні умови
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Комісарова Т.Є. Вікова анатомія та фізіологія людини: навчальний посібник. Харків: ФОП Петров В.В., 2021.112с. 2.Маруненко І.М., Неведомська Є.О., Волковська Г.І. Анатомія, фізіологія , еволюція нервової системи. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 184с. 3.Гігієна дітей і підлітків: навчальний підручник для студентів вищих навчальних закладів / І.Т.Матсар, В.І.Абдулаєв, В.І. Берчіль, О.Г.Луценко. Київ: Гордон, 2019. 364с. <p>Допоміжна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Антонік В.І., Антонік І.П, Андрванов В.Є. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури. Київ: Професіонал, 2019. 336с. 2. Атлас анатомії людини з латинською термінологією: 7-е видання / Френк Г. Неттер. . Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2021. 680с. 3.Головацький А.С., Черкасов В.Г., Сопінм М.Р. Анатомія людини: навчальний підручник. Київ: Нова книга, 2019. 456с. 4.Коляденко Г.І. Анатомія людини. Київ: Либідь, 2018. 384с. 5.Лукашенко Т.Ф., Малишев В.В. Анатомія людини: конспект лекцій. Київ: Либідь, 2018. 112с. 6.Мотузок О.П., Хмелькова А.І., Міщенко І.В. Практикум з фізіології людини: навчальний посібник. Київ: Медицина, 2017. 160с. 7.Сидоренко П. І. Анатомія та фізіологія людини . Київ : Медицина, 2016. 200 с. 8.Сміт І. Людина. Навчальний атлас з анатомії і фізіології. Київ: Дорлінг Кіндерслі, 2017. 240с. 9.Федонюк А.І. Анатомія та фізіологія з патологією. Тернопіль: Укрмедкнига, 2017. 680с. 10.Фізіологія людини: підручник / В.І. Філімонов. 4-е видання. Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2021. 448с. <p>Інтернет ресурси:</p> <p>https://histologyknmu.wixsite.com/info/textbooks-ru</p> <ul style="list-style-type: none"> - сайт кафедри гістології ХНМУ, де можна завантажити велику кількість книг з гістології та ембріології безкоштовно. <p>https://web.telegram.org/#/im?p=@histologyvnm</p> <ul style="list-style-type: none"> - телеграм-канал, який містить мікрофотографії та фото препаратів нашої кафедри гістології, передбачені навчальною програмою

	<p>https://www.youtube.com/channel/UCbRpfENIEYCawGwYVqE_1EQ - перший україномовний канал з гістології, у якому відеоуроки поділені на модулі відповідно до навчальної програми</p> <p>https://www.coursera.org/learn/vvedeniye-fiziologiyu - курс "Вступ у фізіологію" популярної платформи для навчання Coursera, що містить 10 модулів із фізіології.</p>
Тривалість курсу	I семестр, 90 год., 3 кредити
Обсяг курсу	<p><u>Денна форма навчання</u> 36 годин аудиторних занять, з них: лекції -18год., практичні заняття – 18год. та 54 години самостійної роботи.</p> <p><u>Заочна форма навчання</u> 20 годин аудиторних занять, з них: лекції – 16год., практичні заняття – 4год. та 70 годин самостійної роботи.</p>
Очікувані результати навчання	<p>Після вивчення курсу студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - генетичні системні механізми онтогенезу; загальні закономірності росту і розвитку дітей і підлітків; - особливості процесів дихання, кровообігу, травлення, обміну речовин, терморегуляції, виділення, функціонування нервової та ендокринної систем, їх взаємозв'язок; - зв'язок організму з навколишнім середовищем і фактори, що зберігають та порушують здоров'я; складові і фактори формування здорового способу життя. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати знання для пояснення фізіологічних, біохімічних, генетичних процесів, екологічних ситуацій; - розпізнавати органи і системи органів, пояснювати зв'язок між будовою і функцією; - використовувати науково обгрунтовані гігієнічні рекомендації з організації навчально-виховного процесу, режиму дня і відпочинку, харчування дітей, обладнання, планування і благоустрою навчальних закладів; - обгрунтовувати необхідність для сучасної людини набуття здоров'язбережувальної компетенції; - визначати основні чинники формування здорового способу життя; пояснювати шкідливість впливу факторів ризику на здоров'я людини; - встановлювати етапи, найбільш чутливі до педагогічних впливів, направлених на розвиток сприймання, уваги і пізнавальних процесів дітей. <p>Набудуть компетентності:</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК7 Здійснення безпечної діяльності.</p> <p>ЗК8 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних</p>

	<p>робіт.</p> <p>Спеціальні компетентності:</p> <p>СК2 Здатність до фізичного розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, формування життєво необхідних умінь та навичок, рухового досвіду та розвитку фізичних якостей.</p> <p>СК3 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку навичок безпечної поведінки в довкіллі, навичок орієнтування на сталий розвиток.</p> <p>СК4 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку основ здорового способу життя, здоров'язбережувальних навичок.</p> <p>СК13 Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.</p> <p>СК15 Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу.</p>
Програмні результати навчання	<p>РН 1. Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та передшкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини</p> <p>РН 2. Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії</p> <p>РН 3. Встановлювати зв'язок між процесом розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до їхніх вікових особливостей</p> <p>РН 8. Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку</p> <p>РН 10. Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.</p>
Ключові слова	Анатомія, фізіологія, гігієна, онтогенез, філогенез, генетика, ріст, розвиток, клітина, тканина, органи, системи органів.
Формат курсу	Очний / заочний (денний). Проведення лекцій і консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Подано у таблиці
Підсумковий контроль, форма	Іспит у кінці семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з біології, основ медичних знань, методики фізичного виховання та валеологічної освіти достатніх для сприйняття анатомо-фізіологічних особливостей організму людини.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, інтерактивні вправи, творчі індивідуальні, групові та підгрупові завдання, дискусія.

<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Персональний комп'ютер, проектор, таблиці, схеми, муляжі внутрішніх органів, скелет.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Поточний контроль знань студентів відбувається під час проведення практичних занять. Модульний контроль проводиться 2 рази впродовж семестру. Семестр закінчується здачею іспиту з навчальної дисципліни. Оцінювання знань за навчальною дисципліною відбувається на підставі накопичених балів за результатами поточного та підсумкового контролю всіх видів згідно зі шкалою оцінювання.</p> <p>Оцінювання знань студентів здійснюється впродовж семестру за 100-бальною шкалою за такими видами робіт:</p> <p><u>Денна форма навчання</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - модульні контрольні роботи. Програмою передбачено дві модульні контрольні роботи. Студент за одну роботу може отримати максимально 10 балів (10x2=20); - практичні заняття. За виконання практичних занять студент може впродовж семестру отримати 24 балів. Програмою передбачено 6 практичних занять. За одне заняття студент отримує 4 балів; - самостійна робота. За самостійну роботу (науково-пошукові і творчі роботи, реферат, доповідь, створення презентацій) впродовж семестру студент набирає 6 балів. <p>Іспит передбачає три питання. Перше і друге питання передбачає виявлення рівня знань студентів теоретичного характеру і оцінюється максимально по 20 балів.</p> <p>Третє питання передбачає виявлення вміння студента застосовувати теоретичні знання у виконанні завдань практичного характеру і оцінюється максимально 10 балами.</p> <p><u>Заочна форма навчання</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - модульні контрольні роботи. Програмою передбачено дві модульні контрольні роботи. Студент за одну роботу може отримати максимально 15 балів (15x2=30); - практичні заняття. За виконання практичних занять студент може впродовж семестру отримати 10 балів. Програмою передбачено 1 практичних занять. За одне заняття студент отримує 10 балів; - самостійна робота. За самостійну роботу (науково-пошукові і творчі роботи, реферат, доповідь, створення презентацій) впродовж семестру студент набирає 10 балів <p>На іспиті студент максимально може набрати 50 балів.</p> <p>Іспит передбачає три питання. Перше і друге питання передбачає виявлення рівня знань студентів теоретичного характеру і оцінюється максимально по 20 балів.</p> <p>Третє питання передбачає виявлення вміння студента застосовувати теоретичні знання у виконанні завдань практичного характеру і оцінюється максимально 10 балами.</p> <p>Очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями і характеризуватимуться самостійністю суджень та вмінням робити власні висновки. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для незарахування викладачем, незалежно від масштабу плагіату,</p>

	<p>обману.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем, виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студент заохочується до використання також й іншої літератури, якої немає серед рекомендованих.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до іспиту</p>	<p>I блок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1.Предмет і завдання курсу «Анатомія, фізіологія та гігієна дітей шкільного віку». 2. Клітина – структурно-функціональна одиниця організму. 3. Тканини тіла та їх функції. 4. Ріст та розвиток як універсальні властивості організму, їх стадії та закономірності. 5. Вікова періодизація біологічного розвитку дитини, її критерії. 6. Будова і значення опорно-рухового апарату. Вікові особливості розвитку скелета. 7. Будова та хімічний склад кісток. 8. Типи з'єднань кісток. Ріст і розвиток кісток. 9. Загальна характеристика скелету. 10. Будова скелету голови, тулуба, кінцівок. 11. Будова і функції зубів. Їх ріст, розвиток та заміна в дітей. 12. Загальна характеристика м'язової системи. 13. Види м'язової тканини. Основні групи м'язів, їх значення. 14. Загальний план будови та значення нервової системи. 15. Будова та функції головного мозку. 16. Будова і функції спинного мозку. Розвиток спинного мозку. 17. Кора великих півкуль головного мозку. Розміщення функціональних зон в корі великих півкуль, їх значення та розвиток. 18. Загальний план будови та функціонування сенсорних систем. 19. Будова аналізатора за І.П.Павловим. 20. Статеві залози. Статеве дозрівання у хлопчиків та дівчаток. 21. Зорова сенсорна система, її будова і функції. 22. Вікові особливості зору. Механізм сприйняття світла. 23. Слуховий аналізатор, його будова і функції. Механізм сприйняття та передачі звуку. 24. Вікові особливості слуху та його основні характеристики. 25. Загальна характеристика ендокринної системи. <p>II блок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Рух крові по судинах. Оцінка значень кров'яного тиску. 2. Велике та мале кола кровообігу. Особливості кровообігу плода. 3. Імунітет. Типи і форми імунітету. 4. Щеплення та вакцинація дітей. 5. Травлення в шлунку та кишечнику. 6. Вікові особливості процесів травлення у дітей. 7. Критичні періоди розвитку людини. 8. Поняття про вроджені вади розвитку. 9. Роль печінки і підшлункової залози у процесах травлення. 10. Механізм сечоутворення. Склад первинної та вторинної сечі. 11. Вікові особливості сечоутворення та сечовиділення. 12. Біологічне значення травлення. Регуляція процесів

травлення в ротовій порожнині.

13. Газообмін у легенях та тканинах. Життєва ємність легень. Дихальний цикл.

14. Роль нирок у підтриманні водно-сольового гомеостазу. Вікові особливості діяльності нирок.

15. Рецептор - перша ланка рефлекторної дуги. Види рецепторів.

16. Щитовидна залоза, її вплив на фізичний і розумовий розвиток дитини.

17. Вплив фізичних вправ, трудової активності та відпочинку на ріст, розвиток і здоров'я дітей.

18. Робота серця. Серцевий цикл. ЧСС.

19. Вікові особливості функціонування серця.

20. Основні властивості нервової тканини. Збудливість, провідність, подразливість та проведення збудження в нервовій тканині.

21. Рефлекс. Класифікація рефлексів.

22. Умовні та безумовні рефлекси.

23. Вікові морфологічні та функціональні особливості діяльності серцево-судинної системи.

24. Фізіологічні механізми загартування організму дитини повітрям, сонячним промінням та водою. Механізм терморегуляції.

25. Обмін поживних речовин і енергії. Енергетичний обмін.

III блок

1. Шкідливі звички та їх вплив на ріст і розвиток організму.
2. Гігієна органів слуху. Негативна дія шуму на організм людини.

3. Режим освітлення в навчальних приміщеннях.

4. Переваги та недоліки використання ламп накаливання та люмінесцентних ламп.

5. Природа та значення сну. Гігієна сну дитини.

6. Гігієнічні вимоги та догляд за шкірою, нігтями і волоссям дітей.

7. Гігієнічні вимоги до дитячого одягу та взуття.

8. Режим харчування дітей.

9. Гігієна харчування дітей.

10. Постава, ознаки правильної постави. Порушення постави у дітей та її профілактика.

11. Гігієна органів зору. Короткозорість і далекозорість – аномалії рефракції ока.

12. Плоскостопість, та її профілактика у дітей.

13. Гіподинамія та її наслідки для дитячого організму.

14. Рухова активність та здоров'я школярів.

15. Вітаміни. Санітарно-гігієнічні вимоги до збереження вітамінів у про дуктах харчування.

16. Зуби, їх ріст і розвиток у дітей.

17. Гігієна ротової порожнини.

18. Гігієна органів дихання.

19. Повітряний та температурний режими дошкільних закладах.

20. Гігієнічні вимоги до освітлення навчальних приміщень і робочого місця дитини.

21. Вплив фізичних вправ і трудової активності на розвиток опорно-рухового апарату дитини.

22. Хвороби дихальної системи та запобігання їм.

23. Профілактика захворювань і травм опорно-рухового апарату.

	<p>24. Профілактика захворювань серцево-судинної системи.</p> <p>25. Принципи складання добового меню для дітей дошкільного віку.</p>
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано після вивчення курсу.

Схема курсу

Денна форма навчання

Тиждень	Тема занять	Форма діяльності та обсяг годин	Термін виконання
Змістовий модуль І. Анатомія, фізіологія та гігієна в системі медико-біологічних наук. Ріст та розвиток людського організму. Анатомія, фізіологія та гігієна нервової, опорно-рухової систем людського організму та їх вікові особливості.			
1.	<p>Тема 1. Анатомія, фізіологія та гігієна в системі медико-біологічних наук. Організм – цілісна система.</p> <p>Анатомія, фізіологія та гігієна як медико-біологічні дисципліни. Їх предмет і завдання. Коротка історія становлення анатомії, фізіології та гігієни як самостійних дисциплін. Організм як єдине ціле.</p>	Лекція – 2 год, самостійна робота – 3 год	01.09.23
2.	<p>Тема 2. Загальні закономірності росту та розвитку людського організму та врахування вікових та індивідуальних особливостей дитини під час організації освітнього процесу.</p> <p>Поняття росту та розвитку, закономірності росту і розвитку організму людини. Поняття вікової періодизації, періоди розвитку організму людини. Критичні періоди розвитку людського організму. Поняття про біологічний та хронологічний вік людини.</p>	Практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 3 год	08.09.23
3.	<p>Тема 3. Будова скелета та м'язової системи людини та врахуванням принципів здоров'язбереження та особистісно зорієнтованого підходу при плануванні фізичної активності.</p> <p>Будова опорно-рухового апарату та його значення. Осьовий скелет: будова черепа, хребта, грудної клітки. Додатковий скелет: скелет верхньої та нижньої кінцівок. Роль м'язової системи у життєдіяльності організму. Основні групи м'язів.</p>	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	15.09.23

4.	Тема 4. Загальний план будови, значення та властивості нервової системи людини. Будова та функції спинного мозку.	Лекція – 2 год, практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год	22.09.23 29.09.23
5.	Значення і функції нервової системи. Загальна схема будови нервової системи. Основні етапи розвитку нервової системи. Будова та функції спинного мозку людини.		
6.	Тема 5. Будова та функції головного мозку. Будова головного мозку людини, основні відділи, їх значення та функції. Особливості росту та розвитку головного мозку дитини.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	06.10.23
7.	Тема 6. Вища нервова діяльність та її вікові особливості. Поняття про вищу нервову діяльність. Поняття про рефлекс та будову рефлекторної дуги. Умовні та безумовні рефлекси, їх особливості і значення. Перша і друга сигнальні системи людського організму. Особливості вищої нервової діяльності дітей.	Практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год	13.10.23
8.	Тема 7. Органи чуттів та їх значення для людини. Нюх, аналізатор нюху. Смак, аналізатор смаку. Дотик, нервовий механізм дотику. Будова та функції органа зору. Будова та функції органа слуху..	Практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год	20.10.23
9.	Тема 8. Анатомія та фізіологія шкіри. Будова шкіри людини та її основні функції. Залозистий апарат шкіри, значення судинно-рухових реакцій та потовиділення. Вікові особливості будови шкіри..	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	27.10.23
10.	Модульна контрольна робота 1.	Практичне заняття – 2 год,	03.11.23
Змістовий модуль II.			
Анатомія, фізіологія та гігієна ендокринної, імунної, серцево-судинної, травної, дихальної, сечовидільної систем та системи крові. Їх вікові особливості.			
11.	Тема 9. Ендокринна система людини та її вікові особливості. Поняття про гуморальну регуляцію та її особливості. Гормони, їх особливості та механізм дії. Ендокринні залози, їх функції та вплив на ріст і розвиток дитячого організму.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	10.11.23
12.	Тема 10. Органи виділення та їх значення для організму людини. Будова, значення та функції органів виділення. Анатомія та фізіологія органів сечовиділення. Будова нирок. Механізм утворення сечі. Нервова і гуморальна регуляція процесів сечоутворення та сечовиділення. Розвиток регуляторних механізмів довільного сечовипускання у дітей.	Практичне заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год	17.11.23
13.	Тема 11. Серцево-судинна система та визначення особливостей в дитячому віці. Будова серця. Загальна схема великого та малого кіл кровообігу. Рух крові по судинах. Властивості серцевого м'язу. Автоматизм серця.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	24.11.23

	Поняття про кров'яний тиск. Нервові та гуморальні впливи на серце та судини. Особливості серцево-судинної системи в дитячому віці.		
14.	Тема 12. Кров – внутрішнє середовище організму. Фізіологічні властивості крові. Кров як внутрішнє середовище організму, її основні функції. Плазма та формені елементи крові. Поняття про групи крові людини та резус-фактор, а також несумісність за групами крові чи резус-фактором.	Практичне заняття – 2 год; самостійна робота – 4 год	01.12.23
15.	Тема 13. Анатомія та фізіологія органів травлення. Значення, будова та функції органів травлення. Регуляція травлення. Особливості травлення в дітей. Роль печінки, підшлункової залози та жовчного міхура в процесах травлення.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	08.12.23
16.	Тема 14. Анатомія та фізіологія органів дихання та організація безпечного середовища в процесі організації різних видів діяльності дітей. Значення, будова та функції органів дихання. Поняття про дихальні рухи, життєву ємкість легень. Рефлекторна та гуморальна регуляція дихання. Особливості збудливості дихального центру в дітей різного віку. Виховання правильного дихання в дітей	Лекція – 2 год, самостійна робота – 4 год	15.12.23
17.	Модульна контрольна робота 2.	Практичне заняття – 2 год,	22.12.23
18.	Підсумкове заняття.	Практичне заняття – 2 год,	29.12.23

Схема курсу

Заочна форма навчання

Тиждень	Тема занять	Форма діяльності та обсяг годин	Термін виконання
Змістовий модуль І. Анатомія, фізіологія та гігієна в системі медико-біологічних наук. Ріст та розвиток людського організму. Анатомія, фізіологія та гігієна нервової, опорно-рухової систем людського організму та їх вікові особливості.			
1.	Тема 1. Анатомія, фізіологія та гігієна в системі медико-біологічних наук. Організм – цілісна система. Анатомія, фізіологія та гігієна як медико-біологічні дисципліни. Їх предмет і завдання. Коротка історія становлення анатомії, фізіології та гігієни як самостійних дисциплін. Організм як єдине ціле.	Лекція – 2 год, самостійна робота – 5 год	

2.	<p>Тема 2. Загальні закономірності росту та розвитку людського організму. Вікова періодизація дитячого віку.</p> <p>Поняття росту та розвитку, закономірності росту і розвитку організму людини. Поняття вікової періодизації, періоди розвитку організму людини. Критичні періоди розвитку людського організму. Поняття про біологічний та хронологічний вік людини.</p>	Лекція – 2 год, самостійна робота – 5 год	
3.	<p>Тема 3. Будова скелета та м'язової системи людини та врахуванням принципів здоров'язбереження та особистісно зорієнтованого підходу при плануванні фізичної активності.</p> <p>Будова опорно-рухового апарату та його значення. Осьовий скелет: будова черепа, хребта, грудної клітки. Додатковий скелет: скелет верхньої та нижньої кінцівок. Роль м'язової системи у життєдіяльності організму. Основні групи м'язів.</p>	Лекція – 2 год, самостійна робота – 5 год	
4.	<p>Тема 4. Загальний план будови, значення та властивості нервової системи людини. Будова та функції спинного мозку.</p> <p>Значення і функції нервової системи. Загальна схема будови нервової системи. Основні етапи розвитку нервової системи. Будова та функції спинного мозку людини.</p>	Лекція – 2 год, самостійна робота – 5 год	
5.	<p>Тема 5. Будова та функції головного мозку.</p> <p>Будова головного мозку людини, основні відділи, їх значення та функції. Особливості росту та розвитку головного мозку дитини.</p>	Лекція – 2 год, самостійна робота – 5 год	
6.	<p>Тема 6. Вища нервова діяльність та її вікові особливості.</p> <p>Поняття про вищу нервову діяльність. Поняття про рефлекс та будову рефлекторної дуги. Умовні та безумовні рефлекси, їх особливості і значення. Перша і друга сигнальні системи людського організму. Особливості вищої нервової діяльності дітей.</p>	самостійна робота – 5 год	
7.	<p>Тема 7. Органи чуттів та їх значення для людини.</p> <p>Нюх, аналізатор нюху. Смак, аналізатор смаку. Дотик, нервовий механізм дотику. Будова та функції органа зору. Будова та функції органа слуху..</p>	самостійна робота – 5 год	
8.	<p>Тема 8. Анатомія та фізіологія шкіри.</p> <p>Будова шкіри людини та її основні функції. Залозистий апарат шкіри, значення судинно-рухових реакцій та потовиділення. Вікові особливості будови шкіри..</p>	Лекція – 2 год, самостійна робота – 5 год	
9.	Модульна контрольна робота 1.	Практичне заняття – 1 год,	

Змістовий модуль II. Анатомія, фізіологія та гігієна ендокринної, імунної, серцево-судинної, травної, дихальної, сечовидільної систем та системи крові. Їх вікові особливості.			
10.	<p>Тема 9. Ендокринна система людини та її вікові особливості.</p> <p>Поняття про гуморальну регуляцію та її особливості. Гормони, їх особливості та механізм дії. Ендокринні залози, їх функції та вплив на ріст і розвиток дитячого організму.</p>	<p>Практичне заняття – 1 год,</p> <p>самостійна робота – 5 год</p>	
11.	<p>Тема 10. Органи виділення та їх значення для організму людини.</p> <p>Будова, значення та функції органів виділення. Анатомія та фізіологія органів сечовиділення. Будова нирок. Механізм утворення сечі. Нервова і гуморальна регуляція процесів сечоутворення та сечовиділення. Розвиток регуляторних механізмів довільного сечовипускання у дітей.</p>	<p>самостійна робота – 5 год</p>	
12.	<p>Тема 11. Серцево-судинна система та визначення особливостей в дитячому віці</p> <p>Будова серця. Загальна схема великого та малого кіл кровообігу. Рух крові по судинах. Властивості серцевого м'язу. Автоматизм серця. Поняття про кров'яний тиск. Нервові та гуморальні впливи на серце та судини. Особливості серцево-судинної системи в дитячому віці.</p>	<p>Лекція – 2 год,</p> <p>самостійна робота – 5 год</p>	
13.	<p>Тема 12. Кров – внутрішнє середовище організму. Фізіологічні властивості крові.</p> <p>Кров як внутрішнє середовище організму, її основні функції. Плазма та формені елементи крові. Поняття про групи крові людини та резус-фактор, а також несумісність за групами крові чи резус-фактором.</p>	<p>самостійна робота – 54 год</p>	
14.	<p>Тема 13. Анатомія та фізіологія органів травлення.</p> <p>Значення, будова та функції органів травлення. Регуляція травлення. Особливості травлення в дітей. Роль печінки, підшлункової залози та жовчного міхура в процесах травлення.</p>	<p>Лекція – 1 год,</p> <p>самостійна робота – 5 год</p>	
15.	<p>Тема 14. Анатомія та фізіологія органів дихання та організація безпечного середовища в процесі організації різних видів діяльності дітей.</p> <p>Значення, будова та функції органів дихання. Поняття про дихальні рухи, життєву ємкість легень. Рефлекторна та гуморальна регуляція дихання. Особливості збудливості дихального центру в дітей різного віку. Виховання правильного дихання в дітей.</p>	<p>Лекція – 1 год,</p> <p>самостійна робота – 5 год</p>	
16.	<p>Модульна контрольна робота 2.</p>	<p>Практичне заняття – 2 год,</p>	